

RIDDERSPOOR ALPHEN AD RIJN
VUURVOGEL ZOETERMEER
MARELAND LEIDEN

Bestuursverslag 2023

Voorwoord bestuur	4
Coronacrisis.....	4
NPO	4
Lerarentekort	4
Resultaat	4
Onderwijskwaliteit	5
Samenwerking	5
Inhoud jaarverslag	5
Visie en besturing	6
Missie, doelstelling en cultuur van de stichting	6
Organisatiestructuur	7
Contactgegevens jaarverslag.....	8
Klachtenregeling	8
Governance en code goed bestuur.....	8
Verslag van de raad van toezicht / interne toezichthouder.....	9
Samenstelling raad van toezicht.....	9
Toezichhoudende activiteiten	9
Start nieuwe bestuurder	10
Onderzoek naar fusie.....	10
Klachten	10
Salaris bestuurder.....	10
Beoordeling bestuurder	10
Functioneren van de raad van toezicht	10
Bezoldiging	11
Auditcommissie.....	11
Jaarrekening en begroting	11
Rechtmatigheid en doelmatigheid	11
Verslag (gemeenschappelijke) medezeggenschap	12
Verslag bestuur	13
Onderwijs	13
Onderwijskundige visie en prestatie	13
Onderwijskundig beleid	15
Inspectie van het onderwijs.....	15

Passend onderwijs	16
Sociale veiligheid	16
Internationalisering in het onderwijs.....	16
Subsidieregeling verbetering basisvaardigheden	17
Personeel	18
Strategisch personeelsbeleid	18
Verzuim	18
Professionalisering	19
Beleid na ontslag (wachtgelden)	19
Huisvesting.....	20
Huisvestingsbeleid, ontwikkelingen en duurzaamheid.....	20
Privacy en AVG	21
AVG, benoeming FG, veiligheid, organisatie ICT.....	21
Financiën.....	22
Doelstelling en resultaten	22
Treasury	22
Nationaal programma onderwijs	22
Allocatie van middelen	23
Onderwijsachterstandsmiddelen.....	23
Jaarcijfers	24
Financiële analyse.....	24
Staat van baten en lasten.....	25
Balans.....	28
Kengetallen per balansdatum.....	30
Toekomst en continuïteit	32
Personele bezetting en leerlingen.....	32
Meerjarenbegroting	33
Meerjarenbalans.....	34
Kengetallen per balansdatum.....	34
Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersing- en controlesysteem.....	36
Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden	37
Kwantificering van de risico's.....	40

Voorwoord bestuur

Dit jaarverslag schetst een beeld van wat we in 2022 samen met onze scholen hebben bereikt, met de bestuurlijke opgaven als uitgangspunt. We hopen dat dit jaarverslag u meer inzicht geeft in hoe Stichting Vrije Scholen Rijnstreek werkt aan goed en modern vrijeschoolonderwijs, met als belangrijk uitgangspunt dat ieder kind zich in vrijheid moet kunnen ontwikkelen tot wie hen is. Op de vrijeschool staat de persoonlijke ontwikkelingsweg van leerlingen centraal. Zowel de cognitieve, als de sociale en kunstzinnige kant wordt aangesproken.

Coronacrisis

Eind 2022 werden de coronamaatregelen langzaam versoepeld na een harde lockdown. Uiteindelijk vervielen de laatste maatregelen in maart 2022. In 2022 en 2023 zijn onze medewerkers hard aan de slag gegaan om onze leerlingen te helpen met de gevolgen van de coronacrisis. In 2023 hebben wij hard gewerkt aan het verminderen van de leerachterstanden die een aantal leerlingen door de coronacrisis heeft opgenomen. Ook hebben we ons geconcentreerd op de socialemotionele en kunstzinnige ontwikkeling van onze leerlingen door onverminderd in te zetten op kunstzinnig onderwijs.

NPO

Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is een investeringsprogramma van het kabinet om de gevolgen van de coronacrisis voor leerlingen op te vangen. De ontvangen NPO-gelden zijn een welkome aanvulling, al realiseren we ons terdege dat deze middelen van tijdelijke aard zijn. De NPO gelden zijn conform de daarvoor geldende richtlijnen besteed aan het welbevinden van leerlingen en het wegwerken van leervertraging. De scholen hebben onder meer flink ingezet op intensieve begeleiding van leerlingen en de aanschaf van lesmiddelen.

Lerarentekort

Als stichting ervaren wij een groot tekort aan ervaren leerkrachten. Ook bij ziekte is er steeds moeilijker vervanging te vinden. Mede door een relatief hoog verzuimpercentage op onze locatie in Leiden werd veel gevraagd van het improvisatievermogen van de collega's op de scholen. Stichting Vrije Scholen Rijnstreek maakt gebruik van de inzetpool van RTC Cella, samengesteld uit deskundige leerkrachten waarmee de vervanging van afwezige leerkrachten zo goed mogelijk wordt opgevangen.

Resultaat

We sluiten het verslagjaar af met een positief resultaat. Dit resultaat is zeer welkom om het weerbaarheidsvermogen te vergroten. Stichting Vrije Scholen Rijnstreek is een financieel gezonde organisatie en streeft naar verdere verbetering van de financiële positie. In 2024 investeren wij substantieel in leiderschap en passend onderwijs op onze locatie in Leiden. Wij moeten en blijven investeren in goed onderwijs voor onze leerlingen en in goed werkgeverschap voor onze medewerkers.

Onderwijskwaliteit

In het najaar van 2021 heeft de onderwijsinspectie een vierjaarlijks kwaliteitsonderzoek uitgevoerd. De uitkomst van dit onderzoek was over het algemeen positief. De drie scholen van de stichting hebben alle drie basistoezicht.

Samenwerking

Het bestuur en raad van toezicht van Stichting Vrije Scholen Rijnstreek heeft zich in 2023 geïnteresseerd in verregaande samenwerking met meerdere onderwijsorganisaties om de continuïteit van het bestuur te waarborgen en het bestuursbureau te professionaliseren. Het streven is om door schaalvergroting kostenbesparingen te realiseren die mogelijkheden bieden om meer te investeren in onderwijskwaliteit. In 2024 worden de gesprekken voortgezet. De gesprekken met de diverse onderwijsorganisaties hebben geleid tot wederzijds begrip tussen verschillende potentiële samenwerkingspartners. Zij zijn een startpunt voor samenwerking op diverse gebieden, zoals passend onderwijs, huisvesting en juridische zaken.

In 2023 is, op alle niveaus, actief geparticipeerd in de samenwerkingsverbanden passend onderwijs in de regio's Alphen aan den Rijn, Zoetermeer en Leiden; daarmee willen wij bijdragen aan een dekkend netwerk in de regio.

Inhoud jaarverslag

In dit jaarverslag is naast de terugblik op het afgelopen jaar de jaarrekening 2023 opgenomen die bestaat uit de balans per 31 december 2023, de staat van baten en lasten over 2023 alsmede een toelichting op de balans en de rekening van baten en lasten. Tevens wordt toelichting gegeven op de structuur van de organisatie, de belangrijkste activiteiten, het gevoerde financiële beleid gedurende het boekjaar en de stand van zaken op de balansdatum. Het bestuursverslag legt de relatie tussen beleidsplanning, uitvoering en bewaking in 2023 en geeft daarnaast inzicht in de toekomstige financiële ontwikkelingen.

De jaarrekening 2023 van de Stichting Vrije Scholen Rijnstreek is opgesteld door de bestuurder met input van Onderwijsbureau Hollands Midden te Leiderdorp en Provenance uit Amstelveen. Deze jaarrekening is gecontroleerd door accountantskantoor 8Elements.

Fred Verboon, bestuurder

Bernard Jacobs, voorzitter RvT

Visie en besturing

Missie, doelstelling en cultuur van de stichting

De Stichting Vrije Scholen Rijnstreek (SVSR) beheert drie vrijescholen voor primair onderwijs, waar onderwijs wordt gegeven aan kinderen van 4–12 jaar. De Stichting heeft ten doel het bewerkstelligen en bevorderen van persoonlijke groei en ontwikkeling van leerlingen op basis van de pedagogie van Rudolf Steiner en de daaronder gelegen sociale impuls (art. 2 van de stichtingsstatuten).

Nagestreefd wordt dat de drie scholen naar het oordeel van de Inspectie van Onderwijs minimaal een voldoende kwaliteitsniveau hebben. De drie scholen willen zich profileren door het aanbieden van uitstekend vrijeschoolonderwijs. Daarmee wordt bedoeld dat de drie domeinen cognitieve ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling en motorische vorming binnen het vrijeschoolonderwijs in een goede balans, op professionele wijze en op uitstekend niveau worden aangeboden.

Het bestuur heeft op een zevental strategische punten sturing gegeven:

- Strategisch personeelsbeleid, werken aan vitale teams;
- Duurzame toekomst en bestendige organisatie;
- Groei van het aantal leerlingen;
- Financiële zekerheid;
- Teamontwikkeling, zelforganiserende en zelflerende teams;
- Kwaliteitsverbetering, kinderen zijn leidend;
- Ouderbetrokkenheid.

De komende vier jaar willen we de kracht van het vrijeschoolonderwijs verder versterken. We blijven, vanuit pedagogische visie, kwalitatief goed onderwijs geven. Onderwijs dat in dienst staat van de brede vorming van kinderen: het draait om denken, voelen en handelen. We begeleiden leerlingen naar het volwassen in de wereld staan, zodat zij straks autonoom én in verbinding met anderen zelfstandig hun leven kunnen inrichten. Daarmee dragen wij bij aan een maatschappij waarin mensen vanuit hun eigen talenten, waarden en verlangens werken aan een rechtvaardig, sociaal en vrij bestaan.

Binnen de SVSR willen we handelen op een manier die in lijn is met het welzijn van onze leerlingen. We bouwen aan een open, lerende onderwijsgemeenschap. Een gemeenschap waarin verschillende inzichten als waardevol worden ervaren en waarin wij van elkaar leren. Op deze wijze spiegelen wij ons streven op onze eigen organisatie.

Door middel van ouderavonden, digitale nieuwsbrieven en de websites wordt in de scholen systematisch verantwoording afgelegd aan ouders en andere betrokkenen over de onderwijs- en organisatieontwikkelingen op school- en stichtingsniveau.

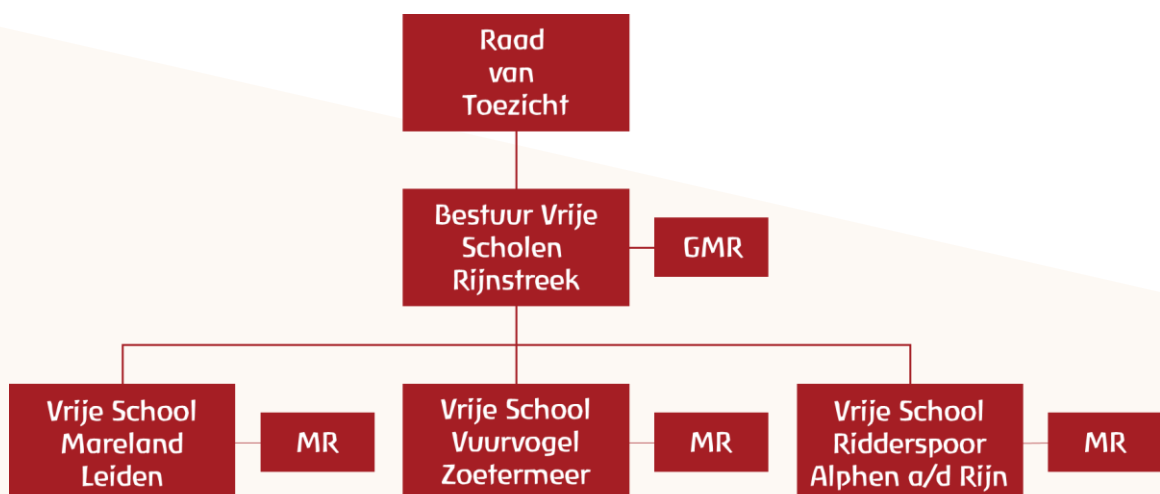
Organisatiestructuur

De Stichting Vrije Scholen Rijnstreek is opgericht bij notariële akte van 18 oktober 2002. De statuten zijn op 6 december 2019 aangepast aan de regelgeving inzake scheiding bestuur en toezicht en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 28095908. De Stichting verzorgt onderwijs aan leerlingen in het Primair Onderwijs. De Stichting is bij het Ministerie van OCW geregistreerd onder nummer 41359. Onder het bevoegd gezag vallen de volgende scholen:

- Vrije School Mareland, Maresingel 19, 2316 HA Leiden, BRIN-nummer o6UT
- Vrije School Vuurvogel, Schansbos 5-6, 2716 GV Zoetermeer, BRIN-nummer o6MQ
- Vrije School Ridderispoor, Essenburg 24-26, 2402 KP Alphen a/d Rijn, BRIN-nummer o8SE

Het bestuur van de Stichting werd in 2023 gevormd door een bestuurder. De Raad van Toezicht (RvT) houdt toezicht op het functioneren van het bestuur. Het bestuur legt in het kader van de horizontale verantwoording, verantwoording af aan de GMR en elke school aan de MR van de school. De medezeggenschapsraad heeft als taak om in tal van zaken die de stichting en scholen betreffen het bevoegde gezag voorstellen te doen of advies te geven dan wel instemming te geven. De vergaderingen van de medezeggenschapsraden zijn in beginsel openbaar.

In 2023 lag de leiding van de organisatie in handen van de bestuurder, de heer Fred Verboon. De drie scholen zijn relatief zelfstandige organisaties, waarbinnen de directeuren opereren binnen het strategisch beleid van Stichting Vrije Scholen Rijnstreek. Zij leggen daarover verantwoording af aan de bestuurder. Onderstaand de juridische structuur en organisatiestructuur:

Meer informatie omtrent de Stichting is te vinden op de website www.vsrijnstreek.nl. De raad van toezicht trad op als werkgever van het bestuur bij benoeming, ontslag en de vaststelling van de beloning.

Contactgegevens jaarverslag

Fred Verboon

Maresingel 19

2316 HA Leiden

bestuur@vsrijnstreek.nl

071 5219015

Klachtenregeling

Binnen de stichting wordt gewerkt met een klachtenregeling die is herzien in 2019. De regeling is gepubliceerd op de websites van de scholen en bij de schooladministraties op papier beschikbaar. Daarnaast is er ook een Vertrouwenspersoon aan de stichting verbonden en is de stichting aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie.

In het jaar 2023 zijn er vier meldingen gedaan door ouders. Één melding van een ouder betrof een situatie uit het voorgaande jaar, die nog niet was afgehandeld. Deze situatie is op verzoek van de melder door de vertrouwenspersoon met de betreffende directie besproken. De directie heeft deze melding afgehandeld. Van de overige drie meldingen door ouders is één melding in gesprekken tussen ouders en leerkracht/schoolleiding afgehandeld. Alle meldingen betroffen situaties waarin ouders zich niet serieus genomen voelden door de schoolleiding. Er zijn geen klachten gemeld bij de landelijke klachtencommissie..

Governance en code goed bestuur

De taken en verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht zijn in het bestuursreglement en het toezichtkader van de stichting vastgelegd. Het bestuur en de RvT heeft zich geconformeerd aan de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs.

Verlag van de raad van toezicht / interne toezichthouder

Samenstelling raad van toezicht

De vier leden van de raad van toezicht zijn integraal verantwoordelijk voor het functioneren van de raad. Daarnaast heeft elk lid aandachtsgebieden, die in 2023 opnieuw benoemd zijn. Binnen de raad is geconstateerd dat hoofd- en nevenfuncties van de RvT-leden geen tegenstrijdig belang opleveren en dat allen onafhankelijk in de RvT kunnen opereren. Een overzicht van de leden van de RvT, hun zittingstermijn, aandachtsgebieden en hoofd- en nevenfuncties is hieronder opgenomen. In 2023 was het bestuur en Raad van Toezicht als volgt samengesteld.

Naam	Aantreden	Aftreden	Portefeuille	Hoofd- en nevenfuncties
Bernard Jacobs	8-1-2023	8-1-2026	Voorzitter	Bestuurssecretaris VVNH, Eigenaar Bernard Jacobs onderwijsadvies BV, Penningmeester Goede Rede Concerten Almere (onbezoldigd), lid RvT School van Vrede Almere
John Moolenaar	15-12-2019	15-12-2023	Financiën	Registeraccountant PWC
Lydia van Deelen	1-1-2021	1-1-2025	Kwaliteitszorg	Managing consultant / eigenaar EduQ Mede-eigenaar Teach & learn academy, Associé Beteor, Bestuurslid Sociaal Cultureel Centrum Nederhorst (onbezoldigd)
Freek op 't Ende	1-10-2022	1-10-2026	Eigenheid	Rector Comenius Lyceum Amsterdam

Per 8-1-2023 is Bernard Jacobs voor maximaal vier jaar herbenoemd. Per december 2023 is John Molenaar als lid van de RvT teruggetreden.

Toezichthoudende activiteiten

In 2023 waren de belangrijkste aandachtspunten van de raad van toezicht:

- Inwerken en ondersteunen nieuwe bestuurder
- Onderzoek bestuurlijke fusie
- Financieel beleid
- Continuïteit schoolleiding Mareland
- Onderwijsresultaten en onderwijskwaliteit
- Huisvesting Mareland en Ridderspoor
- Werving nieuwe accountant
- Behandeling meldingen externe vertrouwenspersoon

De RvT heeft in maart 2023 tijdens haar vergadering op de locatie Vuurvogel met de schoolleider van Vuurvogel, Joeri Franken, kennis genomen van het ICT-beleid binnen de stichting.

Start nieuwe bestuurder

Per 1 januari 2023 is Fred Verboon aangesteld als nieuwe bestuurder voor 0,6 FTE voor de periode van één jaar. In september 2023 is de bestuurder herbenoemd voor een periode van zes maanden.

Onderzoek naar fusie

De raad van toezicht heeft de nieuwe bestuurder de opdracht gegeven om te onderzoeken of de stichting op korte termijn kan fuseren met een andere stichting. De RvT is van oordeel dat de bestuurlijke schaalvergroting noodzakelijk is om te voldoen aan de kwaliteitseisen die de omgeving stelt.

Klachten

In 2023 zijn er twee klachten binnengekomen bij de raad van toezicht en een serie meldingen via de externe vertrouwenspersoon. De RvT heeft een extern bureau de opdracht gegeven om de aard van de klachten en meldingen nader te onderzoeken. Op basis van de rapportage van dit bureau heeft de RvT de klachten en meldingen ongegrond verklaard.

Salaris bestuurder

De raad van toezicht heeft de bezoldiging van de bestuurder op basis van 4 complexiteitspunten (cao 2022 bestuurders funderend onderwijs) voor 2023 vastgesteld op klasse A, salarisschaal BA.

Beoordeling bestuurder

Op 30 juni 2023 vond er een voortgangsgesprek plaats met de bestuurder Fred Verboon. Aansluitend voerde de renumeratiecommissie, bestaande uit Lydia van Deelen en Bernard Jacobs, op 25 september 2023 een beoordelingsgesprek met Fred Verboon. Voorafgaand aan dit gesprek voerde de renumeratiecommissie afzonderlijke gesprekken met de schoolleiders en de voorzitter van de GMR. De raad van toezicht kwam tot een positieve beoordeling en besloot op haar vergadering van 2 oktober 2023 om de aanstelling van Dhr. Verboon per 1 januari 2024 met ten minste een half jaar te verlengen.

Functioneren van de raad van toezicht

De raad van toezicht (RvT) kwam in 2023 negenmaal in vergadering samen, 4 keer online en 5 keer fysiek. De agenda's voor de vergaderingen werden door de voorzitter in overleg met de bestuurder opgesteld. Tijdens de vergaderingen was de bestuurder steeds aanwezig.

Tussendoor had de voorzitter van de raad van toezicht regelmatig telefonisch overleg met de bestuurder.

Bezoldiging

Leden van de Raad van Toezicht kunnen een vergoeding ontvangen van €150,- per vergadering (voorzitter €175,0) met een maximum van acht vergaderingen.

Onderstaand tabel geeft de uitbetaalde vergoedingen en kosten weer:

Naam	Functie	Honorering	Onkosten	Totaal
Bernard Jacobs	Lid	€ 1400,-	€ 0,-	€ 0
Lydia van Deelen	Lid	€ 1200,-	€ 205,-	€ 1405,-
John Molenaar	Lid	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-
Freek op 't Einde	Lid	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-

Auditcommissie

De auditcommissie bestaat uit twee leden: John Molenaar en Bernard Jacobs. De auditcommissie sprak formeel twee maal met de bestuurder. Op 28 juni vond het overleg plaats over het jaarverslag en de jaarrekening met de accountant en de bestuurder. Op 13 december vond een formeel overleg plaats met de bestuurder over de meerjarenbegroting 2024-2028. Op basis van dit overleg is deze begroting goedgekeurd.

Jaarrekening en begroting

De raad van toezicht heeft de door het bestuur opgestelde begroting 2024-2028 goedgekeurd. De RvT heeft het jaarverslag en de jaarrekening over 2022 in het jaar 2023 goedgekeurd. De RvT heeft ook kennisgenomen van de aanbevelingen van de accountant en met bestuurder afgesproken dat de aanbevelingen zullen worden opgevolgd.

Rechtmatigheid en doelmatigheid

Het algemeen bestuur is op grond van de door haar opgehaalde en aan haar verstrekt informatie van mening dat er sprake is van rechtmatige verwerving en rechtmatige en doelmatige besteding van middelen.

Onafhankelijkheid van toezicht

De leden van de raad van toezicht hadden in 2023 geen nevenfuncties die onverenigbaar zijn met de rol van onafhankelijk toezichthouder.

De RvT ontvangt voor zijn toezicht niet alleen informatie van de bestuurder. De RvT heeft in 2023 voor zijn toezicht en overleg met de bestuurder ook gebruik gemaakt van:

- de rapportages en correspondentie van en met de Inspecteur voor het Onderwijs;
- een verslag van de accountant;
- rechtstreeks informatie van de externe controller *Provenance*;
- gesprekken met directeuren tijdens schoolbezoeken;
- de Gemeenschappelijke Medezeggenschap Raad.

Daarnaast heeft de RvT i.c. de voorzitter ook buiten de formele vergaderingen zeer regelmatig met de bestuurder van gedachten gewisseld.

Verlag (gemeenschappelijke) medezeggenschap

In 2023 bestond de Gemeenschappelijke Medezeggenschap Raad (GMR) uit leden van alle drie de bij Stichting Vrije Scholen Rijnstreek aangesloten scholen. De zes leden van de raad vertegenwoordigen de ouder- en leerkrachtengleding van de medezeggenschapsraden (MR) van de locaties in Alphen aan den Rijn, Leiden en Zoetermeer. De leden van de GMR in 2023 waren: Suzanne van Ewijk (personeel Mareland), Age Rotshuizen (ouder Mareland), Pieter Kos (ouder Mareland), Sylvia van Veen (personeel Ridderspoor), Ronald de Haan (ouder Ridderspoor), Nikki de Vries (personeel Vuurvogel) en Martijn Noordam (ouder Vuurvogel, tevens voorzitter).

In 2023 heeft de GMR vijf keer vergaderd en behandelde onder meer de volgende aandachtspunten:

- Voortgang fusiegesprekken;
- Huisvesting, met name de tijdelijke lokalen voor Mareland, vernieuwbouw van het Mareland-gebouw in het centrum van Leiden en nieuwbouw van Ridderspoor op een nieuwe locatie in Alphen aan den Rijn;
- Financiële resultaten op stichtingsniveau;
- Strategisch beleidsplan;
- Invoering gedragscode en functiebeschrijvingen;
- Financiële begrotingen voor 2024;
- Verzuimcijfers medewerkers.

De GMR heeft de samenwerking met de bestuurder als prettig en open ervaren.

Verlag bestuur

Onderwijs

Onderwijskundige visie en prestatie

Onderwijskundige visie

De vraag is niet wat de mens moet kunnen en weten teneinde zich in de sociale orde te kunnen invoegen, maar wel wat er in aanleg in de mens aanwezig is en in hem ontwikkeld kan worden. Pas dan kan de opgroeiende generatie steeds opnieuw de maatschappij met nieuwe krachten verrijken.

Deze uitspraak van Rudolf Steiner, grondlegger van de vrijescholen, hanteren we als de missie van de drie scholen in de Stichting Vrije Scholen Rijnstreek (SVSR). Het vormt de basis onder het onderwijskundig beleid en de pedagogische en didactische praktijk van waaruit leerlingen worden begeleid. De school stelt zich ten doel modern, kwalitatief hoogwaardig vrijeschoolonderwijs te bieden aan leerlingen waarin zij zich kunnen ontwikkelen en daarmee zichzelf en hun mogelijkheden goed leren kennen en hanteren. We willen dat doen in nauwe samenspraak met ouders en verzorgers.

Kernwaarden:

- ✓ Op onze scholen heerst een kunstzinnige en professionele cultuur.
- ✓ Op onze scholen hebben we oog voor de drie levensgebieden van een kind: hun cognitieve, hun sociaal-emotionele en hun motorische kwaliteiten en behoeften.
- ✓ Ouders zijn onze onmisbare en belangrijkste partners bij de opvoeding en begeleiding van een kind.
- ✓ Wij hechten eraan dat iedereen in onze scholen zich veilig voelt.
- ✓ Wij verdiepen ons actief in hedendaagse ontwikkelingen in het onderwijsveld en de maatschappij en werken loyaal en collegiaal samen met externe partners.

Toelatingsbeleid

De binnen de drie scholen ingezette groei van leerlingen heeft zich in 2023 met name bij Vrije School Mareland in Leiden doorgezet. Vanaf augustus 2017 is het aantal klassen op Mareland uitgebreid. hetgeen heeft geresulteerd in een volledige dubbelstroomschool per 1 augustus 2023. Vrije School Vuurvogel in Zoetermeer heeft voor de komende jaren voor verschillende leeftijdsgroepen een wachtlijst. Vrije School RidderSpoor in Alphen aan den Rijn kent geringe groei in aantal leerlingen. Bij het toelatingsbeleid staat het school-ondersteuningsprofiel centraal.

Onderwijskwaliteit

Het bestuur heeft zijn visie over onderwijskwaliteit verwoord in een notitie Kwaliteitszorg in dialoog. De ambitie ten aanzien van de doeldomeinen kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming worden in een dialoog met de scholen getoetst en ontwikkeld¹. Middels jaarlijkse visitaties mede door de RvT wordt de ontwikkeling gevolgd.

¹ Zie [Kwaliteitszorg in Dialoog](#)

Uit het kwaliteitsonderzoek van de Onderwijsinspectie in 2021, zie hieronder, blijkt dat met name in de transparantie en tijdigheid nog verbeteringen mogelijk zijn, m.a.w. de handhaving van de beleidscyclus behoeft verbetering. Deze verbeterpunten zijn opgenomen in de schoolplannen van de bij de SVSR aangesloten scholen.

Twee keer per jaar vindt er een toetsing met Cito-toetsen plaats en aan het eind van de schoolperiode in klas 6 wordt de IEP-eindtoets afgenomen. De uitkomsten van de tussentijdse Cito-toetsen vormen de basis voor de acties die in de groepsplannen, tweemaal per jaar, en het jaarplan worden beschreven. De IEP Eindtoets is bedoeld voor alle leerlingen van groep 8 (klas 6) in het basisonderwijs.

Om een school te kunnen beoordelen op leeropbrengsten wordt niet alleen gekeken naar de resultaten van de kinderen, maar ook naar de omgevingsfactoren. Het CBS heeft onderzocht welke kenmerken het risico op een onderwijsachterstand van een leerling het best voorspellen. Dit zijn onder meer het opleidingsniveau van de ouders, er wordt gekeken of het gezin in de schuldsanering zit en land van herkomst van de ouders. Door de leeropbrengsten van de school te vergelijken met de leeropbrengsten van vergelijkbare scholen wordt een reële vergelijking mogelijk.

Om de leeropbrengsten te vergelijken wordt gebruik gemaakt van twee niveaus:

- Fundamenteel niveau: het niveau voor taal en rekenen dat zoveel mogelijk leerlingen aan het einde van de basisschool zou moeten beheersen. Dit wordt gemeten in groep acht met de eindtoets. De inspectie stelt dat minimaal 85% van alle leerlingen het basisniveau moet behalen.
- Streefniveau: is een hoger niveau dan het fundamenteel niveau. Het doel is dat zoveel mogelijk leerlingen eind groep acht het streefniveau bereiken. Op basis van de leerling populatie op school wordt door de inspectie voor elke basisschool in Nederland apart bepaald hoeveel procent van de leerlingen het streefniveau moet halen.

De resultaten* van de drie scholen aangesloten bij Stichting Vrije Scholen Rijnstreek zijn:

Niveau	Resultaten Mareland	Vergelijkbare scholen	Resultaten Ridderspoor	Vergelijkbare scholen	Resultaten Vuurvogel	Vergelijkbare scholen
Fundamenteel	97,20 %	97,80 %	97,30 %	96,30 %	96,80 %	96,30 %
Streef	77,00 %	71,10 %	59,20 %	61,90 %	62,40 %	61,90 %

Bovenstaande tabel geeft aan dat Mareland, Ridderspoor en Vuurvogel gemiddeld betere leeropbrengsten hebben dan vergelijkbare scholen. Een verdere analyse laat zien dat de leerlingen van de bij Stichting Vrije Scholen Rijnstreek aangesloten scholen relatief beter zijn in taal dan in rekenen.

*bron: Duo (school)jaar 2022-2023 / [Scholen op de kaart](#)

Onderwijskundig beleid

Cyclisch en methodisch werken is nog steeds het belangrijkste doel binnen de stichting. Daarbij wordt voortdurend naar aansluiting gezocht bij de ontwikkelingen in het kader van Passend Onderwijs. Veel van de scholingen van leerkrachten vinden samen of in samenspraak met de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs plaats.

Succesvol, herhaalbaar en continue goed vrijeschoolonderwijs bieden en de daarbij passende resultaten behalen is in alle drie de scholen het uitgangspunt voor studie, opleiding en professionalisering. Op stichtingsniveau is het beleid voor professionele begeleiding van (startende) leerkrachten vastgelegd. Iedere school kent daarbij een eigen agenda, passend bij de schoolontwikkeling en het lokale team, en één keer per jaar vindt er in het voorjaar een gemeenschappelijke studiedag plaats voor alle collega's. De scholen worden daarbij ondersteund door de inzet van BVS Schooladvies.

Aan de hand van de individuele klassen- en schoolleeropbrengsten vinden analyses van de toets resultaten plaats. Met de uitkomst van de analyse wordt een groepsplan voor de volgende periode ingezet en vindt bijstelling van onderwijskundig beleid plaats.

Binnen alle scholen is beleid ontwikkeld voor het voortdurend actualiseren en optimaliseren van het reken- en taalonderwijs en het aanbieden van leerstof aan hoog intelligente kinderen. In teamvergaderingen worden de innovaties in de diverse leergebieden grondig besproken, toegelicht en afgestemd op de praktijk.

Leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte worden in zorgoverleg besproken. Aan de bijeenkomsten wordt, indien daar aanleiding toe is, regelmatig deelgenomen door externe partijen zoals schoolmaatschappelijk werk, Jeugdzorg, GGD, etc. deelgenomen. Hiermee is directe toegang tot het zorgnetwerk geborgd. Ook het samenwerkingsverband passend onderwijs is actief betrokken bij arrangeren van passend onderwijs aan leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte.

Inspectie van het onderwijs

In november 2021 heeft de Onderwijsinspectie haar vierjaarlijks kwaliteitsonderzoek uitgevoerd. Het resultaat daarvan is positief en alle drie de scholen hebben een basisarrangement. Het onderzoek van de Onderwijsinspectie richt zich voornamelijk op de cognitieve aspecten, waarbij op de vrijeschool de persoonlijke ontwikkelingsweg van leerlingen centraal staat. Zowel het intellect, als de sociale en kunstzinnige kant wordt aangesproken.

In het [verslag](#) signaleert de inspectie een aantal verbeterpunten waar in 2023 aan gewerkt is. De betrokkenheid van de medezeggenschap is verder versterkt. Het concreter formuleren van doelen en ambities voorzien van tijdspaden is een ontwikkelpunt dat is opgenomen in het strategisch beleidsplan voor 2024 – 2028.

Passend onderwijs

De scholen van de stichting participeren in het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Rijnstreek, de Vereniging Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs regio Leiden en het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Zoetermeer.

Door gebruik te maken van middelen basisondersteuning streven we ernaar om tegemoet te komen aan de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen. Wanneer de basisondersteuning niet voldoende is voor een leerling, is extra ondersteuning vereist om hen passend onderwijs te bieden binnen de schoolomgeving, zodat we hen kunnen behouden. We hanteren verschillende zorgniveaus, waarbij niveau 1 en 2 onder de verantwoordelijkheid vallen van de leerkracht en de intern begeleider. Indien nodig schalen we op naar niveau 3, waarbij Remedial Teaching wordt ingezet. We hanteren een vastgestelde minimale kwaliteitsstandaard voor onderwijsondersteuning, toegelicht in ons school-ondersteuningsplan (SOP). Als de basisondersteuning ontoereikend blijkt te zijn voor een leerling, is aanvullende ondersteuning noodzakelijk.

In 2023 hebben de vestigingen de volgende bedragen ontvangen van de regionale samenwerkingsverbanden voor het bieden van passend onderwijs:

Locatie	Ontvangen bijdrage
Vrije School Mareland	€ 77.922,-
Vrije School Ridderspoor	€ 50.025,-
Vrije School Vuurvogel	€ 37.188,-
Totaal	€ 165.135,-

De uitgaven voor leerlingzorg aan Intern Begeleiders (IB), onderwijsassistenten en Remedial Teachers (RT) overstijgen ruim de beschikking van de regionale samenwerkingsverbanden. Gemiddeld wordt driemaal zoveel uitgegeven aan passend onderwijs dan van de samenwerkingsverbanden wordt ontvangen. Deze overschrijding wordt gefinancierd uit de reguliere begroting.

Sociale veiligheid

Wij streven naar goed en modern vrijeschool onderwijs met als belangrijk uitgangspunt dat ieder kind zich in vrijheid moet kunnen ontwikkelen tot wie hij is. Op de vrijeschool staat de persoonlijke ontwikkelingsweg van leerlingen centraal. Daarbij gaan wij ervan uit dat ieder kind uniek is en dat deze uniciteit gekoesterd wordt. Dat is de kern van ons onderwijs. Daar ieder kind uniek is, staat sociale veiligheid binnen onze scholen centraal. Wij geven aandacht aan racisme, discriminatie, pesten en veiligheid.

Internationalisering in het onderwijs

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek volgt de internationale ontwikkelingen op het gebied van het onderwijs en onderzoekt continu of zij die in haar onderwijsprogramma opneemt. Internationalisering is een onderdeel in het leerplan van het vak geschiedenis en geografie van Europa voor de bovenbouwklassen.

Subsidieregeling verbetering basisvaardigheden

In 2022 heeft Vrije School Ridderspoor in Alphen aan den Rijn de subsidieregeling verbetering basisvaardigheden toegewezen gekregen. Deze subsidie is bestemd voor activiteiten ter verbetering van de basisvaardigheden op het gebied van taal, rekenen of wiskunde. Het totale bedrag van € 134.500,- is als volgt verdeeld over de jaren:

Jaar	Bedrag
2022	€ 15.680
2023	€ 64.455
2024	€ 54.185

De beschikbare middelen zijn overeenkomstig de voorwaarden besteed. Voor 2023 en 2024 is gekozen voor uitbreiding van de medewerkers op het gebied van basisvaardigheden (0,4 FTE), aanschaf van een onderwijsleerpakket basisvaardigheden en ICT-benodigdheden.

Personeel

Strategisch personeelsbeleid

Het aantrekken en behouden van goed personeel is een voorwaarde voor kwalitatief goed onderwijs. De stichting merkt dat het steeds lastiger wordt kwalitatief goed personeel te vinden. De belangrijkste inspanning op personeelsgebied gaat in de huidige arbeidsmarkt uit naar de werving en het behoud van nieuwe leerkrachten. Om kwalitatief goede medewerkers aan te nemen wordt het bestuur ondersteund door een extern werving- en adviesbureau en worden assessments ingezet. De zoektocht naar goede leerkrachten zal ook de komende jaren een uitdaging blijven die veel tijd en aandacht van de zittende leiding zal vragen.

Vrijeschoolonderwijs vraagt specifieke kennis en vaardigheden van haar leerkrachten. Om de juiste mensen aan te trekken werkt Stichting Vrije Scholen Rijnstreek nauw samen met de Hogeschool Leiden Sectie Vrijeschoolpabo. De al jaren bestaande intensieve samenwerking heeft geleid tot de instelling van een zogenoemde Opleidingschool Vrijeschoolonderwijs. In 2022 is Vuurvogel een van de pilotscholen. Ridderspoor volgt in 2025.

Om vervanging van leerkrachten te waarborgen heeft de stichting zich aangesloten bij RTC Cella, een stichting van de gezamenlijk schoolbesturen in Rijnstreek. De stichting richt zich op het organiseren van kwalitatieve en kwantitatieve vervanging en alle activiteiten die dit ondersteunen. In 2023 had ook RTC Cella last van de personeelstekorten in het onderwijs.

Om het personeelsbeleid te professionaliseren is een start gemaakt met de invulling van het functieboek. De functies van directeur, leerkrachten, intern begeleider en onderwijsassistenten zijn beschreven en overeenkomstig de huidige cao gewaardeerd. Binnen de stichting is Kim Evers-Hunting, directeur van Vrije School Ridderspoor in Alphen aan den Rijn, aangesteld als HRM-coördinator.

Verzuim

Het ziekteverzuim is in de stichting als geheel de afgelopen jaren gedaald, maar ligt nog wel boven de gestelde norm. In onderstaande tabel is het verzuimpercentage van 2023 weergegeven evenals het verzuim van 2022 en 2021.

Ziekteverzuimpercentage	2023	2022	2021	norm
Vrije School Mareland	13,2 %	11,1 %	15,3 %	6,0 %
Vrije School Ridderspoor	5,6 %	2,1 %	2,1 %	6,0 %
Vrije School Vuurvogel	1,7 %	4,2 %	6,8 %	6,0 %
Stichtingsbreed	8,0 %	9,2 %	9,6 %	6,0 %

Een belangrijke oorzaak van het hogere percentage van het Mareland ten opzichte van de norm is het langdurig verzuim op die school. In 2023 bleven Vuurvogel en Ridderspoor onder de norm van 6%.

Om het ziekteverzuim terug te dringen op Mareland is in september 2023 een cultuuronderzoek uitgevoerd. Het rapport geeft aan dat de uitdagingen op deze school het gevolg zijn van de grote groei die de school de afgelopen jaren heeft meegemaakt. Vanuit bestuurlijk oogpunt is deze groei onvoldoende gefaciliteerd. De aanbevelingen vanuit het rapport worden in 2024 en 2025 geïmplementeerd. Vanaf september 2023 is op Mareland een ervaren interim-directeur aangesteld.

Professionalisering

Medewerkers blijven boeien en binden is een uitdaging. Scholen zijn dynamische organisaties waar iedere dag andere gebeurtenissen plaatsvinden. De stichting investeert substantieel in opleidingsfaciliteiten voor de schoolteams en individuele scholingsactiviteiten. De uitkomst hiervan en de effecten van de begeleiding van medewerkers wordt vastgelegd in het systeem Mooi-Inzichtelijk. De individuele leraar houdt daarin ook zijn of haar bekwaamheidsdossier bij.

De scholingsuitgaven van de stichting liggen voor het jaar 2023 op € 81.000,-. Dit is substantieel hoger dan het minimum van € 600,- per fte zoals in de CAO PO gesteld.

Een deel van de NPO-middelen is gebruikt voor scholing van leraren op het gebied van differentiatie en het omgaan met de sociaal-emotionele gevolgen van corona van de leerlingen. Omdat de Stichting veel parttimers in dienst heeft, die als fulltimer meedoen in de scholingsprogramma's van de scholen, leidt dit ook tot hogere scholingskosten.

Beleid na ontslag (wachtgelden)

Het uitstroombesluit van medewerkers in relatie tot uitkeringen na ontslag is erop gericht dit zoveel mogelijk te beperken door medewerkers te begeleiden van werk naar werk in lijn met de regeling ontslagbeleid zoals opgenomen in de CAO PO. In 2023 zijn er geen uitkeringen na ontslag toegekend.

Huisvesting

Huisvestingsbeleid, ontwikkelingen en duurzaamheid

De drie scholen van de stichting zijn gehuisvest in gebouwen van uiteenlopende bouwjaar en kwaliteit. In onderstaand overzicht wordt dit weergegeven.

School	Bouwjaar	Laatste renovatie	m ²	Boekwaarde	Aantal leslokalen	Bijzonderheden
Vrije School Mareland	1909	1990	1.936	€ 1.384.000	14	Beeldbepalend, verouderd pand
Vrije School Ridderspoor	1979	1995	1.181	€ 296.153	8	Sterk verouderde installatie
Vrije School Vuurvogel	2009	n.v.t.	1.097	€ 1.991.000	9	Energielabel A

Mareland heeft een eigen gymnastieklokaal, dat mede wordt gebruikt door een andere Leidse school. In het vernieuwde Integraal Huisvestingsplan (IHP) van de Gemeente Leiden is het gebouw van Mareland opgenomen in fase 2, waarbij onze locatie in Leiden in 2028 in aanmerking komt voor vernieuwbouw van het schoolgebouw.

Het gebouw van Ridderspoor heeft een hoog energieverbruik en de installatie is sterk verouderd. Binnen de Gemeente Alphen is met hulp van een extern bureau een Integraal Huisvestingsplan opgesteld. In het Integraal Huisvestingsplan (IHP) van de Gemeente Alphen aan den Rijn is het gebouw van Ridderspoor opgenomen, waarbij onze locatie in Alphen in 2028 in aanmerking komt voor nieuwbouw. Met Stichting Montessori Zuid Holland en Stichting Morgenwijzer in Alphen aan den Rijn is een plan ontwikkeld voor een gezamenlijke huisvestingslocatie. In de gemeentebegroting is het bouwbudget gealloceerd.

Vuurvogel is gehuisvest in een relatief nieuw gebouw (bouwjaar 2009). In verband met terugkerende klachten over de temperatuur- en ventilatiebeheersing is een onderzoek gestart naar de aanwezige systemen. Uit onderzoek blijkt dat de aanwezige systemen onvoldoende capaciteit hebben om aan de warmtevraag van het gebouw te voldoen. Ook dienen de huidige systemen vervangen te worden.

Alle scholen zijn toegerust met gehuurde zonnepanelen die in beginsel 80% van het elektriciteitsverbruik opwekken. In 2025 worden de zonnepanelen conform leaseovereenkomst in eigendom overgenomen.

Privacy en AVG

AVG, benoeming FG, veiligheid, organisatie ICT

Algemene verordening gegevensbescherming

De stichting is zich vanuit haar onderwijsstaak bewust van het belang van privacy voor haar leerlingen en medewerkers. Zo verzamelt, verwerkt en vergaart de stichting veel persoonsgegevens over leerlingen die bij haar onderwijs volgen. Daarom heeft de stichting al langer een Functionaris Gegevensbescherming (FG) aangesteld, die toezicht houdt op het naleven van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en hierover waar nodig (ongevraagd) advies geeft.

De stichting verwerkt vanuit de wettelijke onderwijsstaak en de daarbij behorende zorgplicht vanzelfsprekend persoonsgegevens. Het gaat hier om een kwetsbare groep betrokkenen omdat het minderjarigen betreft. De komst van de AVG heeft de noodzaak om zorgvuldig met alle persoonsgegevens om te gaan alleen maar extra benadrukt.

Activiteiten

Er is een meldingsprotocol en een meldingsformulier intern beschikbaar voor het melden van een datalek. In 2023 zijn er geen datalekken geregistreerd bij de organisatie.

Om het AVG-beleid inhoud te geven zijn de volgende activiteiten gepland voor 2024:

- **Bewustwording:** het organiseren van trainingen of andere activiteiten plaatsgevonden ter bevordering van de bewustwording van het gebruik van persoonsgegevens.
- **Bewaartermijnen:** nagaan of er fysieke dossiers aanwezig zijn en het opschonen van zowel fysieke als digitale dossiers waarvan de bewaartermijn is verlopen.
- **Privacyverklaring:** opnemen van privacyverklaring op de websites van de scholen.
- **Interne controle:** het verbeteren van het toezicht op en onderzoek naar de AVG-compliance van de organisatie door middel van een audit of ander controle-instrument.

ICT

ICT-beleid is beschreven in het integraal ICT-beleid en wordt op stichtingsniveau vormgegeven door de ICT-coördinator Joeri Franken, de directeur van Vrije School Vuurvogel in Zoetermeer. De stichting streeft naar standaardisatie van alle gebruikte toepassingen en uitfasering van de servers binnen de stichting. De scholen zijn overgegaan naar het Microsoft Office 365 pakket, waardoor er gebruik wordt gemaakt van de beveiliging van Microsoft online omgevingen. Ook zijn Mareland en Vuurvogel aangesloten op Veilig Internet van SIVON en Kennisnet. SIVON biedt met het Veilig Internetproject scholen een veilige glasvezelverbinding met een eigen firewall.

Financiën

Doelstelling en resultaten

Het jaarresultaat 2023 is voor de stichting geëindigd op een positief resultaat van € 163.000,- en ligt daarmee € 29.000,- onder de begroting 2023 van € 192.000,- positief. De achterliggende reden voor een lager exploitatieresultaat ten opzichte van de begroting zijn, onder andere, de hogere licentiekosten voor onderwijs- en administratiesoftware, hogere bestuurs- en beheerskosten en hogere kosten voor uitbestede administratie en advisering. Daar tegenover staat de extra ontvangen ouderbijdrage ten opzichte van de begroting.

Het doel van het financieel beleid van de stichting is de kwaliteit van het vrijeschoolonderwijs te borgen, te investeren in onderwijsontwikkeling en tegelijkertijd het herstellen van het weerstandsvermogen en de verdere opbouw van kosten die zich in de toekomst zullen voordoen. De meerjarenbegroting 2024-2027 laat voor de komende jaren een overschot zien. Het streven is om met deze overschotten eind 2024 het weerstandsvermogen op te bouwen naar 10% van de rijksbijdragen, dat is ongeveer € 530.000,-. Deze gelden kunnen gebruikt worden om risico's te kunnen opvangen, zoals een krimp van het leerlingenaantal of een onverwachte investering die gedaan moet worden. Met het positieve eindresultaat 2023 van € 163.000,-, waar een positief resultaat van € 192.000,- was begroot, en de positieve resultaten uit de meerjarenbegroting zal waarschijnlijk in het jaar 2024 het weerstandsvermogen op een omvang van € 530.000,- gerealiseerd zijn.

Treasury

De stichting beheert de beschikbare overheidsmiddelen op zodanige wijze dat zowel de liquiditeit als de solvabiliteit voldoende zijn gewaarborgd. De stichting maakt momenteel uitsluitend gebruik van schatkistbankieren, waardoor er geen overtollige middelen op een spaarrekening meer worden aangehouden. Besluiten over wijzigingen in de treasury-strategie worden door het bestuur genomen. Besluiten zijn vastgelegd in een treasury-statuuut.

Nationaal programma onderwijs

Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is een investeringsprogramma van het kabinet om de gevolgen van de coronacrisis voor leerlingen op te vangen. Leerlingen en studenten verdienen volwaardig onderwijs en een goede toekomst, ondanks corona. Het Nationaal Programma Onderwijs helpt leervertragingen in te halen en het onderwijs te verbeteren. In het kader van het NPO hebben de directeuren van de drie scholen binnen de stichting een analyse met schoolscan en een plan van aanpak per school opgesteld, waarbij de ouders en leraren zijn betrokken. Deze plannen hebben de instemming van de MR van zowel de ouders als de lerarengleding gekregen.

In 2023 heeft Stichting Vrije Scholen Rijnstreek € 200.374,- ontvangen aan NPO gelden. De verdeling over de scholen is:

School	Bedrag
Mareland	€ 99.458,-
Ridderspoor	€ 41.708,-
Vuurvogel	€ 59.208,-

De scholen Mareland en Vuurvogel hebben hun gelden volledig besteed in 2022 en 2023. Ridderspoor heeft ook NPO-activiteiten in 2024 gepland en heeft daar € 41.043,- voor gereserveerd. De ontvangen NPO-gelden zijn een welkome aanvulling, al realiseren we ons terdege dat deze middelen van tijdelijke aard zijn. Van de toegekende NPO-middelen in 2023 zijn geen kosten gemaakt voor externe inhuur. Daarnaast zijn de NPO-middelen niet bovenschools ingezet. In 2023 heeft Stichting Vrije Scholen Rijnstreek € 28.000,- meer uitgegeven aan NPO-activiteiten dan begroot. De beschikbare middelen zijn de afgelopen jaren onder meer besteed aan:

- Het inzetten van Remedial Teachers voor het wegwerken van achterstanden;
- Scholing op het gebied van coöperatieve werkvormen;
- Scholing op het gebied van sociaal emotionele en fysieke ontwikkeling;
- Klasverkleining door het inzetten van onderwijsondersteunend personeel;
- Opleiding rekencoördinator;
- Opleiding hoogbegaafdheidcoördinator;
- Aanschaf materialen voor hoogbegaafdheid, zelfstandig werken en begrijpend lezen.

Allocatie van middelen

De bijdrage van middelen vanuit de drie scholen aan de bovenschoolse organisatie wordt gebaseerd op het aantal leerlingen. In het jaar 2023 is hiervoor een bedrag van € 378.000,- (ofwel 8,73% van de totale OCW-inkomsten) opgenomen, grotendeels besteed aan directiekosten, ARBO-dienstverlening, scholingskosten, accountantskosten en externe inhuur van administratie en advies.

Onderwijsachterstandsmiddelen

In het jaar 2022 zijn geen onderwijsachterstandsmiddelen aan de stichting toegekend naast de reeds beschreven NPO middelen.

Jaarcijfers

In dit hoofdstuk worden de balans en de staat van baten en lasten van de stichting toegelicht. De cijfers zijn ontleend aan de jaarrekening 2023 zoals deze in dit bestuursverslag is opgenomen. In dit hoofdstuk zijn de bedragen afgerond op duizenden euro's.

Financiële analyse

De Stichting Vrije Scholen Rijnstreek heeft over het boekjaar 2023 een positief resultaat behaald van € 163.000,- en ligt daarmee onder de begroting 2023 van € 192.000,- positief. Het over het boekjaar 2022 behaalde resultaat bedroeg € 100.000,-. De resultaten over beide jaren zijn als volgt tot stand gekomen.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek Verkorte resultatenrekening (x € 1000)	Realisatie 2023	Begroot 2023	Realisatie 2022
Ministerie OCW	5.317	5.044	4.923
Overige overheidsbijdragen	68	31	54
Overige baten	261	199	220
Totaal baten	5.645	5.274	5.197
Personele lasten	4.631	4.376	4.265
Afschrijvingen	70	78	57
Huisvestingslasten	301	282	346
Overige instellingslasten	503	346	432
Totaal lasten	5.505	5.082	5.099
Saldo baten en lasten	140	192	97
Financiële baten	23	0	3
Exploitatieresultaat	163	192	100

Staat van baten en lasten

In de staat van baten en lasten zoals deze is opgenomen in de jaarrekening 2023 worden de baten en lasten vergeleken met de opgestelde begroting voor 2023 en met de baten en lasten over 2022. De mutaties ten opzichte van de begroting 2023 en de exploitatie 2022 zijn in het volgende overzicht samengevat en worden nader toegelicht, waarbij (v) = voordeel en (n) = nadeel.

Mutaties	Expl. 2023	In % van	Expl. 2023	In % van
Baten en lasten 2023	Bgr. 2023	bgr. 2023	Expl. 2022	expl. 2022
Ministerie OCW	273 (v)	5 %	393 (v)	8 %
Overige overheidsbijdragen	37 (v)	122 %	14 (v)	26 %
Overige baten	62 (v)	31 %	41 (v)	19 %
Totale baten	371 (v)	7 %	449 (v)	9 %
Personele lasten	255 (n)	6 %	366 (n)	9 %
Afschrijvingen	-8 (v)	-10 %	13 (n)	23 %
Huisvestingslasten	19 (n)	7 %	-45 (v)	-13 %
Overige instellingslasten	157 (n)	45 %	71 (n)	16 %
Totaal lasten	423 (n)	8 %	4-6 (n)	8 %
Financiële baten	23 (v)	12 %	20 (v)	21 %
Exploitatieresultaat	-29 (n)		63 (n)	

Ten opzichte van 2022 is het resultaat met € 63.000,- gestegen. Het positieve resultaat in 2023 ligt echter € 29.000,- onder de begroting 2023. Dit is relatief gezien een klein verschil, en het is te verklaren. De achterliggende reden voor een lager exploitatieresultaat ten opzichte van de begroting zijn, onder andere, de hogere licensiekosten voor onderwijs- en administratiesoftware, hogere bestuurs- en beheerskosten en hogere kosten voor uitbestede administratie en advisering. Daartegenover staat de extra ontvangen ouderbijdrage ten opzichte van de begroting. Doordat de cao-lonen met 10 % zijn gestegen per 1 juli 2023, zijn de personele lasten hoger dan begroot. Echter zijn vanuit het Ministerie OC&W ook meer bijdragen ontvangen ter dekking van deze indexatie van de lonen.

Baten

Algemeen

De bekostiging van het onderwijs is in belangrijke mate gekoppeld aan het aantal en type leerlingen van de school. De teldatum voor het bepalen van het aantal bekostigde leerlingen in 2023 is 1 februari van het voorgaande jaar. Gedurende het jaar 2023 kwam de feitelijke instroom van nieuwe leerlingen voor het totaal van de stichting boven de groeidrempel (4%) uit. Daarvoor is extra groeibekostiging ontvangen.

Ministerie van OCW

De rijksbijdrage ligt € 273.000,- (5%) boven het begrote bedrag. Deze grote stijging is grotendeels te herleiden naar de extra ontvangen lumpsumbekostiging voor de financiering van de verhoogde salariskosten voor de nieuwe cao PO. Voor een beperkt deel is de stijging te herleiden naar de extra ontvangen gelden vanuit het samenwerkingsverband ten behoeve van passend onderwijs en 'vrijgevallen' subsidies, waaronder de subsidie Basisvaardigheden.

Overige overheidsbijdragen

De overige overheidsbijdragen vallen € 37.000,- (31%) boven de begroting 2023, waarvan € 23.000,- herleidbaar is naar een stijging in de ouderbijdrage. Verder is meer geld ontvangen vanuit het Jeugdeducatiefonds en is de subsidie cultuur en muziek impuls, waaruit in voorgaande jaren voor de drie scholen muziekinstrumenten zijn aangeschaft, afgeboekt.

Lasten

Personele lasten

De personele lasten liggen € 255.000,- (6%) boven de begroting. De personele lasten bestaan uit de loonkosten van de medewerkers in dienst van de stichting en de overige personele kosten zoals externe inhuur, scholing, werving en selectie, personeelsactiviteiten en verzuimbeheer. De personele lasten van de medewerkers in loondienst zijn boven de begroting 2023 gekomen door de eerste nieuwe cao 2023-2024, waarin een indexatie van 10% van de lonen per 1 juli 2023 is afgesproken. Daarnaast zijn extra scholingskosten, extra kosten aan inhuur, vervangingen en arbozorg ten opzichte van de begroting gemaakt.

Afschrijvingen en investeringen

De afschrijvingen over 2023 liggen € 8.000,- (10%) onder de begroting 2023. In 2023 is voor € 110.000,- geïnvesteerd in meubilair, duurzame leermiddelen, inventaris en ICT (realisatie 2022: € 58.000,-). In de begroting 2023 was een investeringsbedrag materiele vaste activa van € 165.000,- gereserveerd. Doordat minder is geïnvesteerd dan was begroot, zijn de afschrijvingen in 2023 lager.

Huisvesting

De huisvestingslasten van de scholen in de stichting liggen € 19.000,- (7%) boven de begroting 2023. Dit is grotendeels te herleiden naar de hogere energielasten.

Overige instellingslasten

De overige instellinglasten liggen € 157.000,- (45%) boven de begroting 2023. Deze overschrijding is voornamelijk te herleiden naar extra kosten voor de uitbestede administratie, advisering en materieel beheer (€ 53.000,-), bestuurs- en beheerskosten (€ 26.000,-) hogere licentiekosten voor onderwijs- en administratiesoftware (€ 45.000,-) en extra kosten aan activiteiten ten laste van de ouderbijdrage (€ 36.000,-).

Balans

De financiële positie van de stichting staat in onderstaande overzichten. De gegevens zijn ontleend aan de in de jaarrekening 2023 opgenomen balans.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek	Balans	Balans
Verkorte balans (x € 1000)	31-12-2023	31-12-2022
Activa		
Materiële vaste activa	302	262
Financiële vaste activa	1	1
Vorderingen	65	94
Liquide middelen	1.083	1.014
Totaal	1.450	1.371
Passiva		
Eigen vermogen	435	272
Voorzieningen	367	375
Schulden lang	0	0
Schulden kort	648	724
Totaal		1.371

Het balanstotaal stijgt ten opzichte van 2022 met € 80.000,-. Deze stijging laat zich als volgt samenvatten, waarbij (a) = afname en (t) = toename:

Mutaties	Toename (t)	31-12-2022
	Afname (a)	31-12-2021
Materiële vaste activa	(t)	40
Financiële vaste activa	(t)	0
Vorderingen	(a)	-29
Liquide middelen	(t)	69
Totaal	(t)	80
Eigen vermogen	(t)	163
Voorzieningen	(a)	-8
Schulden lang	(t)	0
Schulden kort	(a)	-76
Totaal	(t)	80

Materiële vaste activa

De waarde van de materiële vaste activa stijgt ten opzichte van 31 december 2022. Dit komt doordat de investeringsbedragen in 2023 (€ 110.000,-) € 40.000,- hoger liggen dan de afschrijvingen (€ 70.000,-).

Vorderingen

De vorderingen dalen € 29.000,-. Dit komt door een daling van de vordering op het Vervangingsfonds en nog te ontvangen posten. Daarnaast zijn enkele vooruitbetaalde bedragen afgeboekt.

Liquide middelen

De liquide middelen stijgen met € 69.000,-. Een verklaring van deze stijging staat weergegeven in het in de jaarrekening 2023 opgenomen kasstroomoverzicht. Belangrijkste reden voor de stijging van de liquide middelen is een positief saldo op de operationele activiteiten. De stand van de liquiditeiten wordt elk kwartaal gevolgd door het opstellen en actualiseren van een liquiditeitsprognose als onderdeel van de control rapportage van de stichting.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de stichting stijgt als gevolg van het exploitatieoverschot over 2023 met een bedrag van € 163.000,- tot € 435.000,- positief. Het doel is om de komende jaren binnen het eigen vermogen een weerstandsvermogen op te bouwen tot € 530.000,- om zo toekomstige risico's te kunnen opvangen.

Voorzieningen

Er is een voorziening gevormd voor groot onderhoud van de gebouwen en een personele voorziening voor jubilea van personeel. Aan de voorziening onderhoud is in 2023 een bedrag gedoteerd van € 68.000,-. € 76.000,- is door bestedingen onttrokken, voornamelijk gebruikt voor renovatiewerkzaamheden van een vloer, werkzaamheden voor kozijnen en glas zetten. De voorziening onderhoud gebouwen bedraagt per 31 december 2023 € 341.000,-. Aan de voorziening voor jubilea is in 2023 niets onttrokken en € 1.000,- gedoteerd. De voorziening jubilea bedraagt per 31 december 2023 derhalve € 26.000,-. Door de voorgaande mutaties daalt de balanspost Voorzieningen met € 8.000,- ten opzichte van ultimo 2022. 6.000,-).

Schulden kort

De kortlopende schulden nemen met € 76.000,- af. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt door een afboeking van de vooruit ontvangen subsidie Basisvaardigheden voor Vrije School Ridderspoor (€ 64.000,-), maar ook de afboeking van overige subsidies, zoals impuls bewegingsonderwijs en cultuur en muziek impuls.

Kengetallen per balansdatum

Aan de balans en rekening van baten en lasten zijn de volgende kengetallen ontleend, waarbij het bestuur de streefwaarden per kengetal heeft vastgesteld.

Kengetallen	2023	2022	OCW signaal	Streefwaarde
Liquiditeitsratio	1,77	1,53	<1,0 : € 100.000	> 1,5
Materiële vaste activa	30 %	20 %		
Financiële vaste activa	55 %	47 %	30%	> 40 %
Vorderingen	5,6 %	6,9 %		< 10 %

Liquiditeitsratio

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de stichting op korte termijn aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Dit getal dient groter dan 1,0 te zijn. Het getal 1,77 geeft aan dat 1,77 keer kan worden voldaan aan de uitstaande kortlopende verplichtingen. De liquiditeitsratio is ten opzichte van het jaar 2022 gestegen en bevindt zich ruim boven de OCW-signaalwaarde en zit sinds 2022 ook boven de streefwaarde van 1,5 van de stichting.

Solvabiliteitsratio

Met solvabiliteit wordt aangegeven in hoeverre een organisatie de financiële verplichtingen aan verschaffers van vreemd vermogen kan nakomen met behulp van alle activa. Er is sprake van een goede solvabiliteit indien deze boven de 40% inclusief voorzieningen ligt. Voor het jaar 2023 is dit 55%. Daarmee ligt deze ratio ruim boven de norm. Daarnaast is de solvabiliteit ten opzichte van 2022 (47%) fors gestegen.

Huisvestingsratio

De huisvestingsratio geeft het aandeel huisvestingslasten aan ten opzichte van de totale lasten en zal normatief onder de 10% moeten liggen. Dat is met 5,6% het geval in 2023.

Signaleringswaarde eigen vermogen

Onderstaand de presentatie van de signaleringswaarde van het eigen vermogen voor de Vrije Scholen Rijnstreek op basis van de getallen uit de jaarrekening 2023, waaruit blijkt dat de stichting onder de signaleringswaarde van 1,0 blijft. De stichting kan in het eigen vermogen nog tot een bedrag van € 290.000,- (€ 725.000,- min € 435.100,-) groeien voordat de waarde het signaal afgeeft dat er een bovenmatig vermogen aanwezig is.

Signaleringswaarde eigen vermogen	
Totaal eigen vermogen	435.099
Privaat eigen vermogen	-
Feitelijk eigen vermogen	435.099
Normatief eigen vermogen	725.512
Mogelijk bovenmatig eigen vermogen	-
Ratio eigen vermogen	0,60

In onderstaand overzicht staan nog enkele kengetallen vermeld, op basis van de baten en lasten.

Kengetallen (baten en lasten)	Realisatie 2023	Begroot 2023	Realisatie 2022	Streefwaarde
Personele lasten in % van totale lasten	84,1 %	86,1 %	83,6 %	85 %
Verhouding rijksbijdrage / totale baten	94,2 %	95,6 %	94,7 %	
Resultaat in % van totale baten	2,9 %	3,6 %	1,9 %	> 2,5 %

Personele lasten in % van totale lasten

Dit is het aandeel van de personele lasten in de totale lasten. Het aandeel is in 2023 ten opzichte van het voorgaande jaar licht gestegen tot 84,1%. Daarmee wordt voldaan aan de grenswaarde van 85%. In onderwijsland is een streefwaarde van 80% gangbaar, maar omdat vrijescholen over specifieke vakleerkrachten beschikken, hanteert de stichting een maximale grenswaarde van 85%.

Verhouding rijksbijdrage t.o.v. totale baten

Het aandeel van de rijksbijdrage ten opzichte van de totale baten is in 2022 94,2%. Dit is iets lager dan het aandeel in 2022 (94,7%)

Resultaat in % van totale baten

De rentabiliteit geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat in relatie tot de totale baten. De rentabiliteit is ten opzichte van het jaar 2022 gestegen tot 2,9%. De rentabiliteit ligt boven de streefwaarde van 2,5%.

Resultaatbestemming

Het bestuur van de Stichting Vrije Scholen Rijnstreek heeft besloten tot de volgende resultaatbestemming: het resultaat over 2023 van € 163.000,- positief wordt volledig ten gunste van de algemene reserve gebracht. Dit besluit is als voorstel in de jaarrekening 2023 verwerkt.

Toekomst en continuïteit

Deze continuïteitsparagraaf geeft de financiële vertaling van het strategisch beleid van de stichting naar de toekomst weer. De stichting wil voor de komende jaren verder bouwen aan een financieel gezonde organisatie, waarbij het onderwijs aan de kinderen voorop staat. Het doel van de continuïteitsparagraaf is iedere belanghebbende en belangstellende kennis te laten nemen van de wijze waarop het bestuur omgaat met de financiële gevolgen van het gevoerde en te voeren beleid.

Het financiële meerjarenbeleid is erop gericht om in het komend jaar weer voldoende financiële reserves op te bouwen, zodat adequaat op onverwachte situaties gereageerd kan worden en dit de komende jaren te bestendigen. Het beleid is tevens gericht op het verbeteren van de kwaliteit en diversiteit van het onderwijs, zonder dat dit tot een kostenverzwaring leidt. Dit beleid is ook als zodanig in de meerjarenbegroting van de stichting vertaald.

Personele bezetting en leerlingen

Door de vereenvoudiging van de bekostiging (van schooljaar naar boekjaar) wordt vanaf boekjaar 2022 1 februari als teldatum gehanteerd. De tellingen op 1 februari gelden als basis voor de bekostiging in het daaropvolgende boekjaar.

Op 1 februari 2022 was het totaal aantal leerlingen 710, op 1 februari 2023 730. De verwachting is dat de groei van leerlingaantallen in het jaar 2024 en de daaropvolgende jaren verder zal doorzetten. Zie onderstaand overzicht voor de gerealiseerde en begrote leerlingaantallen per 1 februari.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek Ontwikkelingen leerlingenaantal	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Leerlingen per teldatum 1 februari	710	730	752	772	780	789
	710	730	752	772	780	789

In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met een stijging in het aantal leerlingen. Deze aanname is gebaseerd op de informatie van de schooldirecteuren bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2024-2027. Zie onderstaand een overzicht van de gerealiseerde (2022 en 2023) en begrote (2024 en verder) personele bezetting per 31 december van elk jaar.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek Ontwik. personele bezetting in fte	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Directie en management	2,9	3,5	4,6	4,4	4,4	4,4
Onderwijzend personeel	37,7	39,4	36,4	36,8	36,8	36,8
Onderwijsondersteunend personeel	14,2	13,2	8,8	8,8	8,8	8,8
Totaal personele bezetting	54,8	56,1	49,8	50,0	50,0	50,0

De stijging in de formatie in de jaren 2022 en 2023 is direct te herleiden naar de tijdelijke inzet van onderwijzend personeel voor het inhalen van onderwijsachterstanden in het kader van NPO.

Meerjarenbegroting

Bij het opstellen van de jaarbegroting wordt ook de meerjarenbegroting geactualiseerd. Omdat de komende jaren het eigen vermogen en daarbinnen het weerstandsvermogen naar een bedrag van € 530.000,- gebracht zal moeten worden om eventuele toekomstige financiële tegenvallers te kunnen opvangen, is in de begroting 2024 en de daaropvolgende jaren een positief resultaat begroot.

De rijksbijdragen in onderstaande meerjarenbegroting zijn aangepast aan de verwachte leerlingenaantallen. De uitgaven op het gebied van de personele bezetting zijn hierop aangepast.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek Meerjarenbegroting (x € 1000)	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Baten					
Ministerie OCW	4.923	5.317	5.394	5.404	5.530
Overige overheidsbijdragen	54	68	46	26	26
Overige baten	220	261	235	234	226
	5.197	5.645	5.675	5.664	5.781
Lasten					
Personele lasten	4.265	4.631	4.715	4.575	4.625
Afschrijvingen	57	70	82	100	112
Huisvestingslasten	346	301	308	310	327
Overige instellingslasten	432	503	462	447	451
Doorbetalingen schoolbesturen	0	0	0	0	0
	5.099	5.505	5.566	5.433	5.514
Saldo baten en lasten	97	140	109	231	267
Financiële baten en lasten	3	23	0	0	0
Exploitatieresultaat	100	163	109	231	267

Met het positieve eindresultaat in 2023 van € 163.000,- en de positieve resultaten uit de meerjarenbegroting zal volgens de meerjarenbegroting in het jaar 2024 het weerstandsvermogen op een omvang van € 530.000,- gerealiseerd zijn.

Meerjarenbalans

Onderstaand is de meerjarenbalans weergegeven. Te zien is dat het balanstotaal zal toenemen als gevolg van de positieve exploitatieresultaten uit de meerjarenbegroting.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek Verkorte balans (x € 1000) per 31/12	Balans 2022	Balans 2023	Balans 2024	Balans 2025	Balans 2026
Activa					
Materiële vaste activa	262	302	302	302	302
Financiële vaste activa	1	1	1	1	1
Vorderingen	94	65	60	60	60
Liquide middelen	1.014	1.083	1.199	1.430	1.697
	1.371	1.450	1.562	1.793	2.060
Passiva					
Algemene reserve	272	435	544	775	1.042
Bestemmingsreserves publiek	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserves privaat	0	0	0	0	0
Voorzieningen	375	367	368	368	368
Schulden lang	0	0	0	0	0
Schulden kort	724	648	650	650	650
	1.371	1.450	1.562	1.793	2.060

Kengetallen per balansdatum

Hieronder zijn een aantal kengetallen weergegeven om te toetsen wat de te verwachten financiële situatie van de stichting de komende jaren zal zijn.

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek Kengetallen (baten en lasten)	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Personele lasten in % van totale lasten	83,6 %	84,1 %	84,7 %	84,2 %	83,9 %
Verhouding rijksbijdrage/totale baten	94,7 %	94,2 %	95,0 %	95,4 %	95,6 %
Resultaat in % van totale baten (rentabiliteit)	1,9 %	2,9 %	1,9 %	4,1 %	4,6 %

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek Kengetallen	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Liquiditeitsratio	1,53	1,77	1,94	2,29	2,70
Solvabiliteitsratio (excl.voorzieningen)	20 %	30 %	35 %	43 %	51 %
Solvabiliteitsratio (incl.voorzieningen)	47 %	55 %	58 %	64 %	68 %
Huisvestingsratio	7 %	6 %	6 %	6 %	6 %

Te concluderen valt dat de verwachting is dat de kengetallen stuk voor stuk aan de streefwaarden zullen voldoen. Hieruit is op te maken dat de stichting de komende jaren verder wenst te bouwen aan een financieel gezonde organisatie.

De liquiditeit kan ook berekend worden door het beschikbaar vermogen (eigen vermogen + voorzieningen + langlopende schulden) te verminderen met de boekwaarde van de investeringen (de materiele vaste activa). De resultante wordt het netto werkkapitaal genoemd. Het netto werkkapitaal zijn liquiditeiten die op korte termijn in geld beschikbaar zijn. Op basis van de balans 2023 en de meerjarenbegroting 2024-2027, waarbij rekening gehouden is met de geplande investeringen, kan onderstaand overzicht worden opgesteld. Te zien is dat het netto werkkapitaal (en daarmee de liquiditeit) de komende jaren alleen maar zal toenemen.

Netto werkkapitaal * € 1000	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
NWK	385	500	610	841	1.108
NWK in % totale baten	7 %	9 %	11 %	15 %	19 %

Over het algemeen kan gezegd worden dat in het meerjarenperspectief van de begroting en diverse kengetallen zichtbaar is dat het meerjarige financiële beleid van het bestuur waarbij een positief resultaat wordt nagestreefd, de komende jaren zijn vruchten gaat afwerpen. Het verbeteren van de exploitatie-, balans- en liquiditeitspositie is speerpunt van beleid waarbij de kwaliteit van onderwijs gehandhaafd en waar nodig en mogelijk verbeterd zal worden. Uit de meerjarenbalans blijkt dat ultimo 2024 de algemene reserve en de liquiditeitspositie van voldoende niveau is om onverwachte risico's te kunnen opvangen.

Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersing- en controlesysteem

Stichting Vrije Scholen Rijnstreek werkt met een raad van toezicht die toezicht houdt op de werkzaamheden van de bestuurder. Binnen de RvT is een lid in het bijzonder belast met het toezicht op de financiën en een lid belast met het toezicht op de bedrijfsvoering. Jaarlijks wordt een begroting opgesteld, waarbij budgetten voor de scholen worden afgesproken. De schooldirecteuren zijn budgethouder; de bestuurder houdt daarop toezicht. De begroting is een taakstellend budget, waarvoor de budgethouders gemandateerd zijn.

Om de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden bij de budgethouders neer te kunnen leggen moeten zij voldoende mogelijkheden hebben om informatie te krijgen over de realisatie van de begroting en moeten zij de lasten kunnen beheersen. Zowel de personele mutaties als de materiële mutaties (facturen) worden digitaal doorgegeven en verwerkt in de administratie volgens het actuele procuratieschema. Binnenkomende facturen worden door de administratieve medewerkers van de scholen verwerkt. Voordat de facturen ter betaling worden aangeboden, worden ze geaccordeerd door de directeur van de betreffende school en de bestuurder.

De realisatie van de kosten is te benaderen via het online managementinformatiesysteem OHMix van het administratiekantoor. Hierin zijn de financiële gegevens te raadplegen op het gebied van baten en lasten alsmede de balanspositie. Uiterlijk de 16^e van iedere maand is de periode tot en met de vorige maand volledig geboekt en is betrouwbare informatie beschikbaar. Via het online informatiesysteem is voor directie en de scholen ook personele informatie beschikbaar in zowel omvang (fte's) als in geld (loonkosten). Ook is zicht op verzuimcijfers en andere relevante informatie omtrent personeel.

Drie tot vier keer per jaar worden periodieke control rapportages inclusief een liquiditeitsprognose voor de RvT, bestuurder en schooldirecteuren opgesteld en geactualiseerd, waarin de bedrijfsvoering en financiën worden verantwoord. Deze control rapportages worden met de verschillende geledingen van de stichting gedeeld en besproken. De bestuurder en de directeuren hebben hierdoor goed zicht op de situatie van de stichting en kunnen eventuele bijzonderheden tijdig signaleren.

Om financiële risico's van begrotingsoverschrijdingen zoveel mogelijk uit te sluiten wordt een strakke planning & control cyclus gehanteerd. Dit houdt in dat er online rapportages beschikbaar zijn over uitgaven, inclusief een analyse van mogelijke onder- en of overschrijdingen in de verschillende budgetten. Alle uitgaven die buiten begroting worden gedaan behoeven vooraf toestemming van het de bestuurder. Tenslotte zijn er duidelijke regels binnen de stichting over de declaraties van personeel en eventueel ouders.

Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Goed bestuur kenmerkt zich ook door aandacht voor risico's en risicobeheersing. Risico's kunnen namelijk de verwezenlijking van de door het bestuur gestelde doelen bedreigen en de materiële en immateriële belangen van de onderwijsinstelling schaden.

In maart 2022 zijn met hulp van een door de PO-raad ontwikkeld instrument de risico's van de stichting op de beleidsterreinen van bestuur en organisatie, onderwijs en identiteit, financiën, personeel en huisvesting geïnventariseerd en geactualiseerd. Op basis van het aantal van 52 risico's zijn de bijbehorende beheersmaatregelen in beeld gebracht en ten opzichte van elkaar gerangschikt door de hoogte van de kans * impact en financiële weerstandsvermogen te berekenen. Uit deze ranking komt een top 6 aan risico's die de bestuurlijke agenda van de stichting de komende jaren zal domineren.

1. Het ziekteverzuim ligt structureel boven het landelijk gemiddelde (personeel).
2. De stafondersteuning draagt onvoldoende bij aan de kwaliteit van bestuur en management (bestuur en organisatie).
3. Er is een gebrek aan expertise en informatie t.a.v. onderwijshuisvesting (huisvesting).
4. Het fusieproces met een beoogd samenwerkingspartner kan stagneren (bestuur en organisatie).
5. Onvoldoende bekwaam beschikbaar onderwijspersoneel (personeel).
6. Ontbreken van een toereikend systeem voor kwaliteitszorg (onderwijs en identiteit).

Ad. 1. Het ziekteverzuim ligt structureel boven het landelijk gemiddelde (personeel)

Het ziekteverzuim is in de stichting als geheel de afgelopen jaren gedaald, maar ligt nog wel boven de gestelde norm en het landelijk gemiddelde. Een belangrijke oorzaak van het hogere percentage van Mareland ten opzichte van de landelijke norm is het langdurig verzuim op die school. In 2023 bleven Ridderspoor en Vuurvogel onder de norm van 6%.

Naast de structurele aanbevelingen heeft het bestuur een concreet verzuimbeleid vastgesteld met een concreet verzuimprotocol en verzuimgesprekken met medewerkers. In de gesprekkencyclus en bij (in)formele overleggen besteedt de schoolleiding aandacht aan successen en opbrengsten van het beleid, maar ook aan kosten en schade van het verzuim. In het control rapport worden de belangrijkste verzuimcijfers vermeld en geanalyseerd. De vereisten van de Wet verbetering poortwachter en de eigen afspraken worden bijgehouden en fatale termijnen worden gemeld. De schoolleiding betreft het personeel bij het bedenken van maatregelen om het verzuim terug te dringen. Bestuur en schoolleiding bespreken periodiek de effectiviteit van het verzuimbeleid met de (P)(G)MR. Bestuur en schoolleiding passen het beleid en de werkwijze aan conform aanbevelingen.

Ad. 2. De stafondersteuning draagt onvoldoende bij aan de kwaliteit van bestuur en management (bestuur en organisatie)

Het bestuur heeft in 2023 geïnvesteerd in kennis en capaciteit door een ICT-coördinator (0,1 FTE) en een HR-coördinator (0,1 FTE) aan te stellen. Deze rollen worden ingevuld door 2 locatiedirecteuren die leiding geven aan de verdere professionalisering van het kleine bedrijfsbureau. Ondanks deze investering zal de (beleid)ondersteuning van het bestuur en schoollocaties onvoldoende op niveau komen. Waarschijnlijk is dit een issue dat bij kleinere schoolbesturen speelt, maar door de grootte van het schoolbestuur blijft dit een risico.

Ad. 3. Er is een gebrek aan expertise en informatie t.a.v. onderwijshuisvesting (huisvesting)

In 2023 is geïnvesteerd in het opbouwen van de relaties met de drie gemeenten en is de betrokkenheid bij het opstellen van de gemeentelijke integrale huisvestingsplannen (IHP) vergroot. Deze verbeterde relaties hebben geleid tot het besluit van de Gemeente Leiden om twee tijdelijke klaslokalen te plaatsen op het schoolplein van Mareland. Ook zijn de vernieuwbudgetten toegezegd en verankerd in het nieuwe IHP van de Gemeente Leiden. Ook in Alphen aan den Rijn is de nieuwbouw van Ridderspoor verankerd in de gemeentelijke IHP. Beide locaties kunnen uitzien naar een nieuw gebouw (Alphen aan den Rijn) en een gerenoveerd gebouw (Leiden) in 2028. Voor de verdere concretisering en uitwerking van de plannen doet het bestuur een beroep op Goudkuil, een gerenommeerd partner op het gebied van onderwijshuisvesting. Ook kan het bestuur rekenen op de ondersteuning van de twee grote onderwijsstichtingen PROO en SCOL.

Het bestuur laat jaarlijks een schouw van het gebouwenbestand verrichten om een actueel beeld te hebben van de staat van en behoefte van onderhoud. Na de jaarlijkse schouw wordt in samenwerking met onze externe partner een jaarplan gemaakt met afspraken voor onderhoud voor het komende jaar. Het bestuur laat onderhoud aan de gebouwen uitvoeren, aansluitend op de onderhoudsbehoefte zoals deze is beschreven in de jaarplannen.

Ad. 4. Het fusieproces met een beoogd samenwerkingspartner kan stagneren (bestuur en organisatie)

In 2023 zijn verkennende gesprekken gevoerd met een aantal mogelijke fusiepartners. Uit deze gesprekken is gebleken dat de spreiding van de schoollocaties van onze scholen niet als positief wordt ervaren. De meeste onderwijsinstellingen geven aan dat zij interesse hebben in een fusie als de scholen in hun eigen voedingsgebied liggen. Naar verwachting zal voor de zomer van 2024 duidelijkheid zijn over de haalbaarheid van een mogelijke fusie op stichtingsniveau.

Ad. 5. Onvoldoende bekwaam beschikbaar onderwijspersoneel (personeel)

Het bestuur formuleert beleid over de omvang en kwaliteit van de personele formatie in het personeelsformatieplan. In 2023 heeft het bestuur een HR-coördinator aangesteld (0,1 FTE) die werkt aan de professionalisering en initiatieven ontwikkelt om daadkrachtig te handelen op de arbeidsmarkt en een aantrekkelijke werkgever te blijven voor ons personeel. Voor de

werving werken wij samen met de Vereniging van Vrije scholen en de Vrijeschool Pabo. Wij streven naar een verdubbeling van het aantal stageplekken voor toekomstige leerkrachten in 2026 ten opzichte van 2023. Om dit doel te realiseren is het plan Samen Opleidend Leren met de Hogeschool Leiden ontwikkeld. Een voorbeeld van goed werkgeverschap is het initiatief om met ingang van 1 januari 2024 iedere medewerker een vitaliteitsbudget te geven.

Het bestuur meet de behaalde resultaten van de initiatieven, evalueert de plannen en stuurt daar waar nodig de plannen bij om de benodigde formatie te realiseren. Het bestuur en de schoolleiding toetsen periodiek of de kwaliteit van medewerkers in lijn is met de ontwikkeling van de organisatie en scholen. Het bestuur werft competentiegericht en brengt het mobiliteitsbeleid en het scholingsbeleid ter sprake in de medewerkersgesprekken.

Ad. 6. Ontbreken van een toereikend systeem voor kwaliteitszorg (onderwijs en identiteit)

Het ontbreekt de stichting aan een toereikend systeem voor kwaliteitszorg. De locatiedirecteuren en het team van intern begeleiders hebben, in samenwerking met de medezeggenschapsraden, een onderwijskundig beleid met minimum-kwaliteitseisen vastgesteld.

De schooldirecteuren hebben de kwaliteitsafspraken vertaald naar de dagelijkse werkzaamheden in de school. De schoolleiding beoordeelt periodiek het effect van deze afspraken en rapporteert aan het bestuur. Om de kwaliteit van ons personeel verder te verbeteren, investeert de stichting in professionalisering en coaching van al onze medewerkers. Voor een verdere professionalisering is het bestuur op zoek naar een medewerker onderwijskwaliteit voor een verbeterde ondersteuning van onze locaties. Het bestuur is daar in 2023 niet in geslaagd.

Kwantificering van de risico's

Op basis van geïdentificeerde risico's is een benodigd weerstandsvermogen van € 430.000,- berekend. Dit bedrag is voldoende om onverwachte risico's te kunnen opvangen. Het totaal van de mogelijke risicobedragen, € 430.000,- is benodigd indien alle mogelijke risico's te dekken. Het is zeer onwaarschijnlijk dat deze risico's daadwerkelijk materialiseren.

Beleidsdomein	Aantal risico's	Risicobedrag
Bestuur en organisatie	10	€ 87.901
Onderwijs en identiteit	8	€ 42.920
Financiën	12	€ 55.978
Personeel	11	€ 135.632
Huisvesting, facilitaire dienstverlening en ICT	11	€ 107.602

